

דף קד.

עין משפט א.

יו"ד סימן תג סעיף י

יא. המוליך עצמות ממקום למקום לא יתנם בשק ויניחם על החמור וירכב עליהם, משום שזה מנהג בזיון אם לא שהיה מתיירא מפני הגנבים.

הגה: והחי יתן אל לבו דברים של מיתה, שמי שמספיד יספידו אותו והמקבר יקברו אותו, וגדול השלום שניתן לצדיקים שבשעה שהצדיק נפטר מן העולם ג' כתות של מלאכים נותנים לו שלום, ואומרים לו יבא שלום, וכל הכתוב לחיים קדוש יאמר לו.

"ובלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים"

עין משפט ב.ג.

אה"ע סימן קא סעיף א

א. האלמנה כל זמן ששטר כתובתה בידה^ר גובה בו לעולם בין אם נותנים לה מזונות בבית אביה או בבית בעלה, שואין השמיטה משמטתה, אלא א"כ זקפה אותה במלוה או^ה פגמה ממנה.

ב. אם באה לגבות בלי כתובה במקום שאין כותבין שטר כתובה, אם ניזונת בבית אביה^א או שנישאת לאחר אינה גובה אלא עד סוף כ"ה שנה, אך אם שתקה עשרים וחמש שנים מחלה, ואם תבעה באמצע מונין

ר. כתובות ק"ד ע"ב, וה"ה אם אין נותנים לה מזונות כלל או שהיא זקנה שאינה ראויה להנשא נזקקים לה, כ"כ הב"י והביאו הח"מ.

ש. מכתובות נ"ד, דבכל חוב שאדם מתחייב שלא על דעת הלואה כגון הקפת חנות, שטר שכיר, תשלום אונס ומפתה וכיוצא, אינו משמט כ"כ הח"מ.

ת. גיטין י"ח ע"א. ואפי' שלא פגמה מהתוספת, הוי כאילו פגמה הכל ומשמטת, כ"כ הח"מ.

א. אם קפצה ונישאת, אין גובין מיתומים קטנים עד שיגדלו, וכתב הרא"ש בתשובה דמ"מ אם מת בעלה פתאום דאין חשש לצררי, מגבין אותה אף מיתומים קטנים, ואפי' הרמב"ם מודה בכך, כ"כ הח"מ. אבל אם יש לה שטר כתובה בידה לא שייך דין מחילה לעולם.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

משעת התביעה הכ"ה שנים. ^ב גם יורשיה צריכים לתבוע הכתובה ^א תוך כ"ה שנים למיתתה, ואם שתקו מחלו.

עין משפט ד.ה. חו"מ סימן צה סעיף א

א. סדר גביית חוב כך הוא, כשהמלוה מוציא ^ד שטר חוב מקויים ^ה אומרים ללוה תשלם לו, ואפי' שהה כמה שנים ולא תבעו אין אומרים שמחל לו ^ו כיון ששהה כל כך שנים ולא תבעו, ואפי' שמענו שנתיאש מהחוב לגמרי ואמר וי לחסרון כיס אינו יאוש ^ז.

הגה: ואפי' ראה המלוה שהלוה כתב כל נכסיו לבניו ^ח, ולא כתב למלוה רק קרקע כל שהוא ושתק, אפי' הכי לא אומרים שהמלוה מחל ^ט.

עין משפט ו. אה"ע סימן קא סעיף ד

ד. גרושה ^י אינה מוחלת אפי' לאחר הרבה שנים.

אה"ע סימן קא סעיף א

עיין לעיל דף קד. עין משפט ב.ג.

- ב. והיינו בנשבעה, דאל"כ אין אדם מוריש שבועה לבניו ואין להם לגבות כלל. ח"מ.
- ג. וכל שזכרה ואמרה מה שאני שותקת לא משום שאני מוחלת, לא הוי מחילה ולא הפסידה, מהר"ן בפ' הנושא וירושלמי.
- ד. ואפי' אין שטר חובו יוצא מתחת ידו אם החייב מודה אך טוען שמחלו, כ"כ הטור והמחבר בסוף הסעיף. אבל אם טען שמחל לו בפירוש ולא בגלל ההמתנה של הרבה שנים פשוט שנאמן במיגו דפרעתך, ש"ך ס"ק ב'.
- ה. כתב הב"י דפשוט הוא שאומרים לו קיים שטרך ותרד עמו לדין, כתובות י"ט ע"א.
- ו. ברייתא וגמ' בכתובות ק"ד ע"א ואפי' תפיס שטרא בידיה המלוה, ועיין בסי' י"ב סעיף ח' ובש"ך שם ובפעמוני זהב כאן מה שיישב הערת הסמ"ע והש"ך כאן דלא זכרו מזה כלום ומסי' רמ"א סעיף ב' בהגהה. ובסמ"ע כאן ס"ק כ"א ובש"ך ס"ק י"ז ובבאר היטב. ז. ממהרי"ק שורש ג'.
- ח. ואפי' כשהיה שכיב מרע, ודלא כב"י כ"כ הש"ך בס"ק א'.
- ט. ואע"ג דבכתובת אשה מהני בכה"ג כמ"ש הטור והמחבר באבהע"ז סי' ק"ו, דוקא בכתובה הקילו כיון שחלק לה כבוד לחלק עם הבנים אף שלא נתן לה חלק כל כך כמו הבנים אמרינן שכיון ששתקה מחלה, אבל בשאר בע"ח לא הקילו מן הסתם לומר כן, סמ"ע ס"ק א'.
- י. כפי' רש"י שם בכתובות פ"ט.

דף קד:

עין משפט א. אה"ע סימן קא סעיף ג.

ג. ד. נדוניה אין בה מחילה, אפי' שתקה יותר מכ"ה שנים.

עין משפט ב. אה"ע סימן קא סעיף ב.

ב. ג. אפי' בניזונית בבית אביה, אם היתומים מוליכים לה מזונות לשם אף דשתקה כ"ה שנים, לא מחלה, שמפני הבושה לא ביקשה.

עין משפט ג. חו"מ סימן קט סעיף ב.

ב. ב. כשבי"ד כותבים שטר אדרכתא על נכסי היתומים בין גדולים בין קטנים, כותבים בה והכרנו שנכסים אלו הם של פלוני המת^ז, דאם לא כתבו כן שטר אדרכתא פסול, ואין אוכלים בה פירות אפי' אחר שיושלמו ימי ההכרזה.

עין משפט ד. חו"מ סימן צה סעיף ט.

מ. י. כיצד כותבים שטר האדרכתא, נכסים בני חורין הורידוהו כותבים איש פלוני נתחייב לפלוני בדין כך וכך ולא נתן לו מעצמו וכתבנו לו אדרכתא זו על שדה פלונית שלו.

כ. טור ורא"ש ורמב"ם, ומדובר בהכרח שהיורשים מודים שלא נפרעה נדונייתה, שהרי כאן איירי באין שטר כתובה, דאם יש שטר כתובה לא שייך דין מחילה לעולם. כ"כ הח"מ.

ל. כתובות פ"ט מעובדא שם. ומשמע דדוקא אם היתומים מעלים לה מזונות ולא דמים, ועוד דבעינן שהם בעצמם מעלים לה ולא ע"י שליח, דרק אז אמרינן שמשום הבושה לא תבעה, כ"כ הח"מ.

מ. רמב"ם פ"ב ממלוה הלכה ט'. מכתובות ק"ד ע"ב. והטעם דחששו חז"ל שמא יתן היורש למלוה את השדה שלו בחובו, והשדה שירש ישאר בידו ויפסידו לשדה, ואחר שהמלוה ישביח את שדה היורש שקיבל, יביא היורש עדים שאותה שדה שלו היא ובטעות נתנה לו, ויוציאו אותה מידו ויתן לו השדה שנתקלקלה שירש מאביו, ויוציאו לעז על בי"ד שלא עיינו בטובתו של הדבר. סמ"ע ס"ק ו'.

נ. רמב"ם בפכ"ב ממלוה הלכה ו', וכתב ה"ה שהאדרכתא היא על בני חורין והטירפה על משועבדים.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ט. יא. אח"כ באים שלושה ושמין באותה שדה כנגד חובו, ומכריזין עליה כפי מה שיראה^ט עד שיפסקו המוסיפין במחיר, ומורידין אותו בחובו לחלק ששמו אותו, וקורעין שטר^ז החוב אם היה שם.

ט. יב. אם לא היו שם נכסים בני חורין כותבין האדרכתא כך - איש פלוני נתחייב לפלוני כך וכך בשט"ח שבידו, ולא נתן לו חובו ולא מצינו לו נכסים בני חורין, וכבר קרענו לשטר שיש לו עליו ונתנו לפלוני רשות לדרוש ולחקור ולהיות ידו נטויה על כל הנכסים שימצאו לו, וכל הקרקעות שמכר מזמן פלוני והלאה יש לו רשות לגבות חובו מהכל. ואחר שכותבין אדרכתא זו הולך המלוה ומחפש, אם מצא לו נכסים בני חורין שמין לו מהם, מצא נכסים משועבדים לאחר זמן שטרו ובא לטרוף מהם קורעין שטר האדרכתא וכותבין לו שטר הטרפה.

ט. יג. כותבין שטר הטרפה^ט כך: איש פלוני בן פלוני זכה בדין לטרוף בחוב שפלוני חייב לו שהוא כך וכך בשדה פלונית שלקחה פלוני בכך וכך מזמן פלוני, וכבר קרענו האדרכתא שהיתה בידו והרשינו אותו לטרוף מזה בכך וכך, ואחר שכותבים הטרפא לטרוף, מורידים שלושה בקיאים לאותה שדה ושמין לו ממנה כשיעור חובו מהקרן וחצי מהשבח^ז, ומכריזין עליה ל' יום כדרך שמכריזין על נכסי יתומים, ואח"כ משביעין את הלוה^ק שאין לו כלום אם היה הלוה במדינה,

ס. כתב ה"ה שדעת הרמב"ם שההכרזה הנעשית על בני חורין אין לה זמן קצוב אלא כפי שיראה לדיינים והוא מערכין כ"א ע"ב. דשום היתומים ל' יום, משמע דוקא יתומים, וכן הדין בטורף מן הלקוחות שאף הם שוים ליתומים שאין נפרעים מהם אלא בשבועה וע"כ מכריזין עליה ג"כ ל' יום. אבל דעת בעל התרומות בשם כמה גדולים שצריך שומא והכרזה גם בבני חורין כמו ביתומים כיון שמכר שלא מדעתו ע"פ ב"ד, ובסמ"ע ס"ק י"ט תמה דהמחבר והרמ"א לא הזכירו כלל דעתו.

ע. מבתרא קס"ט ע"א. כל אדרכתא דלא כתיב בה וקרענא לשטרא וכו'. וגם קורעין שטר האדרכתא שלא ילך ויגבה בזה פעם שניה בב"ד אחר, כ"כ בנתיבות ס"ק ט'.

פ. כתובות צ"א ע"ב.

צ. מבואר בסי' קט"ו.

ק. רמב"ם שם הלכה י', וכתב ה"ה שבועה זו שנשבע הטורף היא במשנה בפרק הכותב דף פ"ז ע"א ובפ' הנשבעין מ"ה ע"א, אבל שבועת הלוה היא תקנת הגאונים, ודעת הרמב"ם ששבועות אלו אין נשבעים אותם אלא בסוף ימי ההכרזה, דשמא לא יצא הדבר ליגמר ונמצאו השבועות לבטלה.

ומשביעין את המלוה בנקיטת חפץ שלא נפרע חוב זה ולא מחלו ולא מכרו לאחר, ואח"כ מורידין אותו לנכסי הלוקח בשומא שלו וכותבין ההורדה.

ט. יד. כיצד כותבין ההורדה: אחר ששמנו לפלוני בשומא שהיתה בידו והכרזנו שלושים יום כראוי והשבענו את הטורף ואת הבעל חוב, הורדנוהו לשדה פלונית להיות משמש בה כדרך שאדם משתמש בקנינו, והטורף אוכל פירות שדה זו אחרי שיגמרו ימי ההכרזה^י, ואם יש טעות באדרכתא אינו אוכל פירות אפי' מיום שנשלמו ימי ההכרזה.

עין משפט ה.

ח"מ סימן קט סעיף ב
עיין לעיל דף קד: עין משפט ג.

ח"מ סימן צח סעיף ט
עיין לעיל עין משפט ד

ר. רמב"ם הלכה י"ב, וכתב ה"ה שהרמב"ם פסק כרבא דבטראה הוא בפי' המפקיד במציעא ל"ה ע"ב.

וכתב בפעמוני זהב לפי פסק זה של מרן הסדר בפרעון הוא שמתחלה כותבין אדרכתא ואח"כ שומא והכרזה כפי מה שיראה, ואם לגבות מהמשועבדים צריך אדרכתא, ואח"כ שטר טירפא ואח"כ שומא והכרזה ל' יום ואח"כ שטר הורדה, אלא דכל זה הוא באם אין הלוה או הלוקח לפנינו דאם שניהם לפנינו בזה כתב הב"י בסוף סי' קי"ד בשם בעה"ת והרמב"ן שאין צריך לכל זה אלא עושים שטר אחד לבד וא"צ לא אדרכתא ולא שטר טירפא וכו'. ע"ש.